

**URZĄD MIEJSKI
UL. ZWYCIĘSTWA 21
00-583 WARSZAWA**

PETYCJA W SPRAWIE BUDOWY SCHRONÓW DLA LUDNOŚCI

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2014 r. poz. 1195), zwracam/zwracamy się z wnioskiem o podjęcie działań w kierunku budowy schronów oraz ukryć ochronnych na terenie [Gliwic, w szczególności okolic os. Wojska Polskiego], mających na celu zabezpieczenie mieszkańców w przypadku zagrożeń militarnych, katastrof naturalnych oraz innych sytuacji kryzysowych.

UZASADNIENIE

Obecnie w Polsce liczba miejsc ochronnych jest skrajnie niewystarczająca. Według oficjalnych danych (stan na koniec 2024 r.), zinwentaryzowane budowle ochronne są w stanie pomieścić jedynie ok. 1,3 miliona osób, co stanowi zaledwie 3,8% populacji.

Dla porównania:

- **Finlandia** posiada ok. **50,5 tysiąca schronów**, zdolnych zabezpieczyć **87% ludności**;
- **Czechy** dysponują **ponad 2 000 schronami** o wielofunkcyjnym przeznaczeniu;
- **Szwecja, Norwegia i inne kraje skandynawskie** posiadają rozbudowaną infrastrukturę ochronną, obejmującą zarówno schrony w budynkach mieszkalnych, jak i publicznych.

Problem lokalny

Mieszkam na osiedlu Wojska Polskiego, gdzie liczba mieszkańców osiedla i w okolicy wynosi **6-8 tysięcy osób**. W rejonie tym nie ma **żadnego schronu, ukrycia, ani miejsca doraźnego schronienia (MDS)**. W przypadku zagrożenia ludność zostaje bez jakiegokolwiek ochrony.

Tymczasem zagrożenia o charakterze militarnym, hybrydowym i klimatycznym stają się coraz bardziej realne. Ekspertki wskazują, że w przeciągu najbliższych 3-5 lat ryzyko konfliktu w Europie może wzrosnąć, a ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak silne wichury, nawałnice czy trąby powietrzne, będą coraz częstsze.

Możliwe rozwiązania

- 1. Obowiązek uwzględniania schronów w nowych inwestycjach** – obecnie budowane osiedla mieszkaniowe **nie uwzględniają infrastruktury ochronnej**. Konieczne jest zobligowanie inwestorów do projektowania wielofunkcyjnych schronów w budynkach wielorodzinnych oraz obiektach publicznych.
- 2. Adaptacja istniejących budynków** – część budynków o solidnej konstrukcji, np. piwnice bloków z płyt żelbetowych, mogłaby zostać zaadaptowana jako miejsca ochronne.
- 3. Budowa wielofunkcyjnych obiektów ochronnych** – na terenie ul. Kozielskiej / Handlowej znajdują się grunty (ok. 5 ha), na których można wybudować schrony pełniące również funkcję parkingów podziemnych, magazynów lub innych obiektów użyteczności publicznej. Jest to realne finansowo i praktycznie rozwiązanie. Część nadziemna budowli będzie wykorzystywana przez deweloperów.
- 4. Przywrócenie do użytkowania istniejących obiektów ochronnych** – wiele budowli ochronnych w Polsce znajduje się w złym stanie technicznym. Konieczna jest ich inwentaryzacja i modernizacja.

Podsumowanie

Zwracam się z wnioskiem o podjęcie działań w zakresie:

- przeprowadzenia analizy możliwości budowy nowych schronów i ukryć w naszej miejscowości / rejonie,
- uwzględnienia budowy schronów w nowych inwestycjach mieszkaniowych,
- modernizacji i adaptacji istniejących obiektów,
- zaplanowania budowy wielofunkcyjnych obiektów ochronnych.

Bezpieczeństwo mieszkańców powinno być priorytetem, a działania te są niezbędne do zapewnienia ochrony w sytuacji kryzysowej.

Z poważaniem,

Załącznik:

Pismo IP2522 z dnia 15.03.2025 r. – dotyczący budownictwa ochronnego, ze szczególnym uwzględnieniem charakteru wielofunkcyjnego

**KACELARIA PREZESA
RADY MINISTRÓW
AL. UJAZDOWSKIE 1/3
00-583 WARSZAWA**

BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

DOTYCZY: DWS.WSIW.161.934.2024

PROBLEMATYKA BUDOWLI OCHRONNYCH

PROBLEMATYKA BUDOWLI OCHRONNYCH W POLSCE – STAN OBECNY I POTRZEBA ZMIAN

Bezpieczeństwo ludności cywilnej w obliczu narastających zagrożeń – zarówno militarnych, jak i wynikających ze zmian klimatycznych – staje się jednym z kluczowych wyzwań dla państwa.

W Polsce infrastruktura budowli ochronnych, takich jak schrony i ukrycia, jest dalece niewystarczająca. Obecnie zinwentaryzowane obiekty zapewniają ochronę dla zaledwie 3,8% populacji, co w porównaniu z krajami takimi jak Finlandia (87%) czy Szwecja (70%) wskazuje na poważne zapóźnienie.

Problem ten jest dodatkowo pogłębiony przez luki w przepisach, brak definicji czy warunków technicznych dla schronów¹, brak spójnych regulacji prawnych, które zobowiązywałyby deweloperów oraz instytucje publiczne do uwzględniania budowli ochronnych w nowo powstających inwestycjach.

W sytuacji rosnącego napięcia geopolitycznego, jak i rosnącej częstotliwości ekstremalnych zjawisk pogodowych, konieczne staje się opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii rozbudowy i modernizacji schronów oraz ukryć, zapewniającej realną ochronę obywateli.

A) STRUKTURA OCHRONNA W KRAJACH ROZWINIĘTYCH

W państwach zachodnich funkcje budowli ochronnych często przejmują różnego rodzaju publiczne i prywatne schronienia, które mogą mieć bardziej rozbudowaną infrastrukturę i różnorodne zastosowanie w zależności od typu zagrożenia. Oto kilka przykładów i istotnych różnic:

---

¹ <https://inzynierbudownictwa.pl/budowa-schronow-i-ukryc-wybrane-uwarunkowania-prawne-i-projektowe/>

1) Schronienia w USA

- **Podstawowe zastosowania:** W USA funkcjonują storm shelters i safe rooms, które są projektowane jako ochrona przed tornadami, huraganami czy innymi ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Często znajdują się w szkołach, budynkach użyteczności publicznej, a także w prywatnych domach.
- **Standaryzacja i certyfikacja:** National Storm Shelter Association (NSSA) oraz FEMA określają standardy budowy takich schronień, np. odporność na wiatr o prędkości ponad 300 km/h.
- **Lokalny dostęp:** W przypadku zagrożeń dostęp do takich schronów jest szeroko promowany przez lokalne władze.

2) Schrony w Europie Zachodniej

- **Szwajcaria:** Schrony są obowiązkowe w budynkach mieszkalnych i publicznych, zbudowane zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony ludności przed atakami nuklearnymi i innymi kryzysami. Mogą być wykorzystywane jako ochrona przed katastrofami naturalnymi.
- **Niemcy:** Po zimnej wojnie wiele schronów zostało wycofanych z użytkowania, ale w ostatnich latach wzrosła ich liczba w kontekście obaw związanych z kłóskami żywiołowymi czy zagrożeniami terrorystycznymi.
- **Skandynawia:** W krajach takich jak Szwecja czy Finlandia budowane są wielofunkcyjne schrony, które mogą pełnić rolę centrów kryzysowych, zapewniających ochronę przed ekstremalnymi warunkami atmosferycznymi, a także zagrożeniami wojennymi.

Podsumowując, w krajach zachodnich miejsca ochrony są bardzo rozwinięte pod względem funkcji i infrastruktury, ale w sytuacjach kryzysowych, takich jak wiatr o prędkości do 150 km/h, miejsca doraźnego schronienia w Polsce, mogą odgrywać pewną rolę, jednakże miejsca **MDS nie są budowlami ochronnymi** (schronami lub ukryciami)², które zapewniają ochronę zarówno przed ekstremalnymi warunkami atmosferycznymi, katastrofami ekologicznymi, przemysłowymi jak również zagrożeniami wojennymi, hybrydowymi.

A) MIEJSCA OCHRONY. ZRÓŻNICOWANIE W ZALEŻNOŚCI OD POLITYKI OBRONNEJ I DOŚWIADCZEŃ HISTORYCZNYCH

W rozwiniętych krajach podejście do zapewnienia schronienia ludności w sytuacjach kryzysowych jest zróżnicowane i zależy od polityki obronnej oraz historycznych doświadczeń danego państwa. Nie istnieje uniwersalny standard określający, jaki procent populacji powinien mieć dostęp do schronów ochronnych.

---

² https://bip.bydgoszcz.uw.gov.pl/download/attachment/461/wytyczne_szefa_ock_dotyczace_budowli_ochronnych.pdf

Przykłady z wybranych krajów:

- **Norwegia:** Kraj ten posiada rozbudowany system budowli ochronnych. Schrony cywilne są realizowane z rządowym dofinansowaniem w wysokości dwóch trzecich kosztów. Po oddaniu do użytkowania właściciele są odpowiedzialni za ich utrzymanie, a w czasie pokoju pełnią one funkcje takie jak garaże podziemne czy obiekty usługowe³.
- **Szwecja i Finlandia:** Podobnie jak Norwegia, te kraje mają rozwinięte systemy schronów, które są często wielofunkcyjne i wykorzystywane na co dzień do różnych celów.
- **Czechy:** W Czechach istnieje ponad 2000 schronów dla obywateli, które z założenia mają charakter wielofunkcyjny.
- **Łotwa:** Łotewski rząd planuje opracować wymogi dotyczące przygotowania i lokalizacji schronów. Na ten cel może być zaadaptowanych około 29 tysięcy budynków. Sekretarz parlamentarny ministra spraw wewnętrznych, Igors Rajevs, wskazał, że Łotwa i Estonia powinny dążyć do zapewnienia miejsc w schronach przynajmniej dla połowy ludności⁴.

W Polsce, według raportu Najwyższej Izby Kontroli, w większości skontrolowanych urzędów gmin (69%) nie zapewniono przewidzianej w wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju liczby miejsc w budowlach ochronnych⁵.

B) SCHRONY JAKO OBIEKTY WIELOFUNKCYJNE

1) Funkcje schronów wielofunkcyjnych

Schrony w różnych krajach pełnią nie tylko funkcję ochronną na wypadek konfliktów zbrojnych czy katastrof, ale także mają zastosowanie w codziennym użytkowaniu. Ich główne funkcje to:

- **Ochrona ludności** – podstawowa funkcja zapewniająca bezpieczeństwo podczas sytuacji kryzysowych, takich jak wojna, ataki terrorystyczne, katastrofy naturalne.
- **Obiekty sportowe i rekreacyjne** – w czasie pokoju schrony mogą funkcjonować jako hale sportowe, siłownie, baseny czy centra fitness.
- **Parkingi podziemne** – w wielu miastach schrony są jednocześnie garażami wielopoziomowymi, np. w Szwajcarii czy Szwecji.
- **Magazyny i centra logistyczne** – przechowywanie zapasów, w tym żywności, leków czy sprzętu wojskowego.
- **Placówki edukacyjne i kulturalne** – w niektórych przypadkach schrony pełnią funkcję sal wykładowych, bibliotek czy muzeów.

³ <https://biznesalert.pl/ustawa-schronowa-finansowanie-wady-niescislosci-bezpieczenstwo/>

⁴ <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Lotwa-Prawie-30-tys-budynkow-moze-byc-zaadaptowanych-na-schrony-8680725.html>

⁵ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,28928,vp,31760.pdf>

- **Szpitala i centra medyczne** – w czasie kryzysu mogą być wykorzystywane jako prowizoryczne szpitale polowe.
- **Obiekty administracyjne** – w sytuacjach nadzwyczajnych mogą pełnić funkcję ośrodków dowodzenia i zarządzania kryzysowego.

2) Przykłady państw z rozwiniętym systemem schronów wielofunkcyjnych

- **Szwajcaria** – system schronów obejmuje zarówno budynki publiczne, jak i prywatne, często wykorzystywane jako piwnice lub magazyny. W razie potrzeby mogą być szybko dostosowane do funkcji ochronnych.
- **Szwecja** – wiele schronów ma podwójne zastosowanie jako garaże, hale sportowe czy magazyny.
- **Finlandia** – każdy nowy budynek mieszkalny powyżej określonej powierzchni musi mieć wbudowany schron, który na co dzień może pełnić inną funkcję.
- **Norwegia** – schrony są wykorzystywane jako parkingi, magazyny i centra rekreacyjne.
- **Czechy** – wiele schronów pełni funkcje użytkowe, np. w Pradze niektóre z nich działają jako muzea lub magazyny.

3) Sposoby finansowania schronów w różnych krajach

Finansowanie budowy i utrzymania schronów zależy od systemu prawnego i polityki danego kraju:

1. **Model państwowy** – państwo ponosi pełne koszty budowy i utrzymania schronów. Przykładem są Szwajcaria i Finlandia, gdzie rząd centralny inwestuje w system schronów i ich utrzymanie.
2. **Model mieszany (państwo-gmina-właściciel)** – w wielu krajach, takich jak Szwecja czy Czechy, finansowanie odbywa się na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym. Państwo może współfinansować budowę, ale koszty utrzymania przejmują gminy lub prywatni właściciele.
3. **Model prywatny z obowiązkiem budowy** – np. w Finlandii i Norwegii deweloperzy zobowiązani są do budowy schronów w nowych budynkach mieszkalnych i komercyjnych. Koszty ponoszą właściciele budynków, ale mogą liczyć na częściowe wsparcie państwa.
4. **Model komercyjny** – w niektórych przypadkach schrony budowane są przez prywatne firmy na zasadach rynkowych, np. jako wielofunkcyjne obiekty parkingowe, które w razie zagrożenia mogą pełnić funkcję ochronną.

WNIOSKI

Schrony wielofunkcyjne to rozwiązanie pozwalające na racjonalne wykorzystanie przestrzeni i środków finansowych. Najbardziej efektywne modele finansowania łączą wsparcie państwa z udziałem sektora prywatnego, zapewniając długoterminową funkcjonalność i gotowość.

C) ROZMIARY I KOSZTY SCHRONÓW

Rozmiary schronów w państwach zachodnich mogą się znacznie różnić w zależności od ich przeznaczenia, typu zagrożenia oraz lokalnych przepisów. Również koszty budowy i utrzymania schronów zależą od wielu czynników, takich jak wielkość obiektu, rodzaj infrastruktury, lokalizacja oraz standardy ochrony. Oto przegląd tych kwestii w kontekście różnych państw:

1) USA – Storm Shelters / Safe Rooms

Rozmiary:

- **Osobiste storm shelters:** Zwykle przeznaczone dla kilku osób (2-8 osób). Mogą to być małe pomieszczenia, często zbudowane w piwnicach lub przybudówkach domów.
- **Publiczne storm shelters:** Mogą pomieścić kilkadziesiąt do nawet kilku tysięcy osób. Są to często specjalnie zaprojektowane budynki lub specjalne pomieszczenia w szkołach, centrach handlowych, bibliotekach itp.
- **Typowe rozmiary:** 40-200 m² na schron dla 20-100 osób.

Koszty:

- **Osobiste storm shelters:** Koszt budowy wynosi zazwyczaj od 5,000 do 20,000 USD w zależności od wielkości, materiałów, wyposażenia oraz instalacji (np. systemy wentylacji, filtracji).
- **Publiczne storm shelters:** Koszt budowy publicznych schronów może wynosić od 100,000 do 1 miliona USD, a koszt na osobę (w przypadku schronów o dużej pojemności) może wynieść od 500 do 2,500 USD.

2) Szwajcaria – Schrony

Rozmiary:

- **Obowiązkowe schrony w budynkach:** Schrony w Szwajcarii muszą pomieścić całą ludność danego budynku, a ich wielkość zależy od liczby osób w danym obiekcie. Typowe schrony w mieszkaniach czy biurach mają powierzchnię od 20 m² do 100 m².
- **Publiczne schrony:** Schrony publiczne mogą pomieścić nawet do kilku tysięcy osób (np. w większych miastach). Typowe wymiary dla dużych schronów publicznych to około 1,000-2,000 m² dla 500-1,000 osób.

Koszty:

- **Budowa schronów w prywatnych budynkach:** Koszt budowy może wynosić od 10,000 do 50,000 CHF (franków szwajcarskich) w zależności od rozmiaru i standardów budowy. Koszty te obejmują materiał, instalacje (np. filtrację powietrza), a także systemy awaryjne.

- Publiczne schrony: Budowa większych publicznych schronów w Szwajcarii to inwestycje rządu 1-5 milionów CHF. Ponadto, Szwajcaria ma system subsydiów, który wspiera finansowanie takich budów.

3) Niemcy – Schrony ochrony ludzkiej (Schutzräume)

Rozmiary:

- Schrony osobiste: Zwykle mieszczą 2-4 osoby, mają powierzchnię około 10-20 m². Często są to schrony znajdujące się w piwnicach lub jako część większych budynków.
- Publiczne schrony: Mogą pomieścić od 100 do 1,000 osób. Większe obiekty ochrony cywilnej są rozbudowywane na powierzchni 500-1,000 m².

Koszty:

- Schrony w budynkach prywatnych: Koszt budowy w Niemczech to zazwyczaj od 5,000 do 20,000 EUR w przypadku małych schronów, przy czym dodatkowe funkcje (np. systemy wentylacji, wodociągi, zbiorniki na wodę pitną) mogą podnieść cenę do około 50,000 EUR.
- Publiczne schrony: W zależności od wielkości i specyfikacji, koszt budowy dużych schronów publicznych może wynosić od 100,000 do 1 miliona EUR. Schrony poddawane są także kosztom utrzymania i modernizacji, które mogą sięgać dziesiątek tysięcy EUR rocznie.

4) Skandynawia – Schrony

Rozmiary:

- Prywatne schrony: W krajach skandynawskich, takich jak Szwecja i Finlandia, schrony w domach lub mniejszych budynkach mają zwykle powierzchnię 10-30 m² i są w stanie pomieścić od 2 do 10 osób.
- Publiczne schrony: Większe schrony w miastach mogą pomieścić do 1,000 osób i mieć powierzchnię około 500-1,000 m².

Koszty:

- Prywatne schrony: Budowa małego schronu w Finlandii lub Szwecji kosztuje zazwyczaj od 5,000 do 30,000 EUR, w zależności od jakości materiałów i dodatkowych funkcji.
- Publiczne schrony: Koszt budowy dużych schronów publicznych w Skandynawii wynosi od 500,000 do 5 milionów EUR, w zależności od ich rozmiaru i zastosowanych technologii.

Podsumowanie

Rozmiar schronów w państwach zachodnich zależy od ich przeznaczenia – prywatne schrony w domach mogą mieć powierzchnię od 10 do 30 m², natomiast większe schrony publiczne często przekraczają 500 m², a ich pojemność wynosi od kilkudziesięciu do kilku tysięcy osób, przy założeniu 2 m² na osobę, a w bardziej komfortowych schronach nawet 3–4 m². Koszt budowy schronów jest uzależniony od rozmiaru, technologii i wyposażenia.